

Jaarverslag
Stichting Bocas Sanas Holanda
Maimón

2012

Inhoudsopgave:

1	GEGEVENS EN CONTACT	3
2	DOELSTELLING	3
3	BELEIDSPLAN	3
3.1	STRATEGIE.....	3
3.2	BELEIDSVISIE.....	4
3.3	HET FIT –FOR-SCHOOL SYSTEEM: BASIS VOOR HET WERK VAN BOCAS SANAS	4
4	RESULTATEN BEHAALD IN DE PERIODE 2008-2012	5
5	ACTIVITEITEN IN 2012	7
5.1	GROEPSREIS 2012	7
5.2	OVERIGE ACTIVITEITEN	8
6	SAMENSTELLING BESTUUR.....	9
7	FINANCIËN:	9
7.1	BALANS	9
7.2	KAPITAAL	10
7.3	BATEN EN LASTEN	10
7.4	KOSTENVERDELING	11
8	PARTNER ORGANISATIES	12

1 GEGEVENS EN CONTACT

Naam: Bocas Sanas Holanda Maimón (kort: Bocas Sanas)

RSIN: 821256701

Oprichtingsdatum: 18 september 2009

Adres: Oudlaan 13, 6708RC Wageningen

Secretariaat: Molenberg 45, 3911 PR Rhenen

Telefoon: 0317-417648, 0317-616537

Email: m.c.doorman@gmail.com, holder@xs4all.nl

Bankrekening: Stichting Bocas Sanas, ABN-AMRO Groningen, Rek. no. 55.72.60.612.

2 DOELSTELLING

De doelstelling van Bocas Sanas is het bevorderen van de mondgezondheid van de jeugd door preventie en curatieve zorg. Het werkgebied is het Noorden van de Dominicaanse Republiek, met name de arme rurale gebieden van het district Maimón, in de provincie Puerto Plata.

Gebitsproblemen hebben een grotere invloed op de algemene gezondheid dan in het algemeen wordt gedacht. De Wereld Gezondheidsorganisatie WHO stelt dat gebitsproblemen in ontwikkelingslanden zorgen voor meer ziekteverzuim dan malaria, bloedarmoede, en tuberculose samen. Gebitsproblemen hebben daardoor een grote negatieve invloed op het welzijn van de bevolking, op scholing en de economie.

In de meeste ontwikkelingslanden is de capaciteit van de tandheelkundige gezondheidszorg beperkt, in het bijzonder op het platteland. Veel mensen hebben weinig of geen toegang tot een adequate gezondheidszorg, en nog minder tot tandheelkundige zorg en preventie. De stichting “Bocas Sanas Holanda-Maimón” wil zich inzetten om daar iets aan te veranderen: “Bocas Sanas” is Spaans voor “Gezonde monden”.

3 BELEIDSPLAN

3.1 Strategie

De stichting streeft naar een betere mondgezondheid van kinderen op het Dominicaanse platteland op de volgende manieren:

- 1) De inzet van Nederlandse en Dominicaanse tandheelkundige vrijwilligers voor het geven van preventieve en curatieve zorg in het werkgebied van de Stichting
- 2) Het verduurzamen van de gegeven hulp door het op scholen opzetten van mondhygiëne systemen gebaseerd op schoolpoetsen: kinderen poetsen in speciaal daarvoor gemaakte poetsinstallaties één maal per dag hun tanden op school, volgens het Fit for School systeem (hieronder volgt een meer gedetailleerde uitleg)
- 3) Het werven van fondsen en materialen, waarmee de preventieve en curatieve zorg uitgevoerd kan worden

- 4) Het bekend maken van de activiteiten van de stichting, met het doel verdere financiële, logistieke en overige steun te verkrijgen
- 5) Samenwerking met gelijkgestemde organisaties in Nederland, de Dominicaanse Republiek, en internationaal, voor het opdoen en uitwisselen van kennis en ervaring met als doel een zo optimaal mogelijke werkwijze te ontwikkelen
- 6) Samenwerking met Dominicaanse overheidsinstanties, bedrijven en lokale organisaties, om zoveel mogelijk draagvlak te ontwikkelen

3.2 Beleidsvisie

Het voornaamste doel van Bocas Sanas is preventieve zorg: het bevorderen van een goede mondverzorging. Daar ligt een grote behoefte, omdat daar in de DR relatief weinig aandacht aan besteed wordt en vooral, weinig expertise over aanwezig is. Dit betekent dat we het prima vinden als teams van Nederlandse tandheelkundigen naar de DR komen om eenmalig curatieve zorg te verlenen, maar het is niet de grootste prioriteit. In principe kan Bocas Sanas, mits adequaat vertegenwoordigd in de DR, daarom ook Dominicaanse collega's benaderen die dan op een zondag honderden patiënten behandelen. Bocas Sanas is echter opgericht vanuit de overtuiging dat juist preventie bevorderd moet worden. Doel is vooral voorkomen van mondziekten, preventie door middel van educatie; mensen bewust maken, en goede mondverzorging faciliteren, vooral bij kinderen, door verschaffing van materiaal en voorzieningen, met name poetsinstallaties.

Voorlichtingsmateriaal: we willen het systeem van dagelijks poetsen op school, volgens de door de WHO aangeraden Fit for School methode met poetsinstallaties bevorderen, zowel richting rurale bevolking (kinderen, ouders, onderwijzers) als richting autoriteiten. Doel is om op de lange duur het Fit for School programma als nationaal beleid op alle lagere scholen in te laten voeren, met als tussenstappen de provincie Puerto Plata, in het noorden van de Dom. Republiek, en als eerste stap, de districten Maimón en Sosua. Adoptie van het Fit for School systeem door het Dominicaanse Ministerie van Gezondheid moet bevorderd worden door presentaties en het uitnodigen van functionarissen om te laten zien hoe het systeem in de praktijk werkt. Bij de bespreking met de autoriteiten zal duidelijk gemaakt worden dat de benadering wordt ondersteund door de WHO, UNICEF en UNESCO.

ART methode: Een centraal onderdeel van de werkstrategie van Bocas Sanas is het gebruik van de methode A-traumatic Restoration Treatment (ART), speciaal ontwikkeld voor gebieden zonder voorzieningen als elektriciteit.

3.3 Het Fit –for-School systeem: basis voor het werk van Bocas Sanas

In de loop der jaren is men op basis van onderzoek en praktische ervaring tot de volgende conclusies gekomen t.a.v. het bevorderen van mondgezondheid in ontwikkelingslanden:

- 1) Curatieve zorg door buitenstaanders is vergelijkbaar met “noodhulp” of humanitaire hulp: verhelpt problemen van het moment, maar geeft geen blijvend resultaat.
- 2) Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat enkel voorlichting geven geen blijvend effect heeft (overzichtsartikelen en evaluaties in ondermeer Marokko)
- 3) De meest zinvolle en effectieve manier om blijvend resultaat te boeken, en ook de meest efficiënte manier, is het opzetten van een poetsstelsel op lagere scholen. Het systeem heeft drie componenten: a) dagelijks poetsen met fluoride tandpasta, b) dagelijks handenwassen met zeep en c) twee maal per jaar een albendazole tablet tegen worminfecties. Met hoog rendement wordt bedoeld het voorkomen van ziekten

die veroorzaakt worden door een gebrek aan hygiëne tegen lage kosten. Gebrek aan hygiëne veroorzaakt tandbederf en parodontale ziekten, luchtweginfecties en diarree en daarmee samenhangende problemen als pijn, ondervoeding en ziekteverzuim.

Het bovenstaande is uitgewerkt in het 'Fit for School' programma, <http://www.fitforschool.ph/>, dat onder meer is opgezet in een provincie in de Filippijnen, met positieve, gedocumenteerde ervaringen. Kenmerken:

- 1) Goed handen wassen is essentieel voor de hygiëne, iedere dag met zeep. Kinderen wordt geleerd "chirurgisch" te wassen, handen droog wapperen (geen handdoeken – bron van bacteriën!)
- 2) Kinderen krijgen ieder een eigen tandenborstel, één maal per jaar, die wordt bewaard op school
- 3) Tandpasta met de juiste hoeveelheid fluoride ionen wordt in het land geproduceerd en verpakt in een soort grote handzeep container, die per druk op de dispenser knop 0.3 mm pasta geeft.
- 4) Kinderen pakken iedere dag hun borstel, halen pasta op bij een ouder kind (niet de leerkracht, zodat die geen extra werk er aan heeft!), dat uit de container ieder kind een toefje tandpasta geeft
- 5) Kinderen wordt geleerd na het poetsen niet te spoelen, voor een langduriger effect van de pasta. Wel is water nodig om de borstel uit te spoelen
- 6) Ouders moeten betrokken worden bij het systeem. Ze moeten goede voorlichting krijgen over het ontbreken van mondzorg: niet alleen cariës maar ook ontstekingen, pijn, eetproblemen leidend tot verzwakking en andere ziekten. Ouders kunnen het opslagsysteem voor tandenborstels maken, en eventueel faciliteit voor handen wassen, watertoevoer.
- 7) Het systeem kan het best gecombineerd worden met alle kinderen twee maal per jaar ontwormingstabletten te geven. Daarbij hoort controle dat de pil is doorgeslikt. Ouders moeten goed geïnformeerd worden over het nut er van (noot: Bocas Sanas past geen deparasitering toe omdat de Dominicaanse overheid dit al doet).
- 8) Lokale, regionale en centrale overheden moeten verantwoordelijk worden voor het systeem. De overheid moet de kosten dekken voor tandenborstels, pasta, waarvoor een vast onderdeel van het jaarlijks budget gereserveerd moet worden. Dit is goed gelukt in de Filippijnen (maar: multinationale leveranciers, het succes gezien hebbende, wilden wel tijdelijk gratis leveren, hetgeen het systeem dreigt te verstoren: als sponsoren zich terugtrekken is er geen geld meer).

De Fit for School methode wordt bevorderd door de Wereld Gezondheid Organisatie, vooral omdat ze tegen lage kosten belangrijk kan bijdragen aan een betere mond- en algemene gezondheid van kinderen. In Nepal en de Filippijnen, waar men dit plan voor het eerst introduceerde, is er sindsdien een duidelijke afname van cariës, schoolverzuim nam erdoor af, en de body mass index van de kinderen nam toe (zie voor meer informatie www.fitforschool.ph).

4 RESULTATEN BEHAALD IN DE PERIODE 2008-2012

Voor de jaren 2008, 2009 (geen bezoek aan de Dominicaanse Republiek), 2010 en 2011 heeft Bocas Sanas, als beginnende vrijwilligersorganisatie, geen officiële jaarverslagen gemaakt:

het eerste jaarverslag is het huidige, voor het jaar 2012. Daarom wordt in dit verslag over 2012 ook een kort overzicht gegeven van de behaalde resultaten in de periode 2008-2012.

In de periode 2008 tot en met 2011 heeft Bocas Sanas drie keer met een team van acht tot twaalf vrijwilligers gedurende twee weken tandheelkundige zorg verleend aan ongeveer 1500 schoolkinderen op tien scholen, waarbij de teams zich vooral inzetten voor het geven van voorlichting over mondgezondheid, zowel aan kinderen als aan volwassenen, en aan het verlenen van basis curatieve zorg. Voor de meer gecompliceerde curatieve zorg werd samengewerkt voor met Dominicaanse collega's van het Ministerie van Gezondheidszorg. Daarbij werden de volgende resultaten geboekt:

- 1) In samenwerking met een voorlichtingsteam van tandpasta producent Colgate Dominicana, werden rond de 5000 kinderen voorgelicht over goede mondhygiëne, met de nadruk op demonstraties van correct tandenpoetsen
- 2) 1500 kinderen werden preventief en curatief behandeld
- 3) Bij zes scholen in zes dorpen op het platteland in de gemeente Maimón werden poetsinstallaties opgezet en in gebruik genomen volgens de Fit for School methode. Daarbij heeft Bocas Sanas de voorlichtingsmethode aangepast aan de lokale omstandigheden, en onderzoek gedaan naar de effecten, met positief resultaat (meer informatie op www.bocas-sanas.com)
- 4) In Nederland werd geld bijeengebracht voor de operationele kosten van Bocas Sanas, met name materialen voor bovenstaande activiteiten, inclusief de poetsinstallaties

2008

In de zomer van 2008 is een team van acht tandheelkundigen voor het eerst naar de regio Maimón geweest. Het team heeft, in samenwerking met de lokale NGO Candida Minaya, in een aantal dorpen voorlichting gegeven over hygiëne en voeding. Op scholen werden kinderen actief geïnstrueerd in het goed poetsen met fluoride tandpasta en daaraan voorafgaand, het goed wassen van de handen. Alle kinderen werden gescreend door middel van tand/mond controles; primaire zorg werd ter plaatse gegeven. Verdere curatieve zorg werd verleend op de laatste dag, door een team van tien Dominicaanse tandartsen uit de stad Santiago. Die dag werden 320 kinderen en volwassenen gratis geholpen.

2010

In februari 2010 is een team van twaalf vrijwilligers naar Maimón geweest. Er werd in twee teams gewerkt: één team bezocht schooltjes en werkte preventief door voorlichting en poetsinstructies, het andere team bleef in de kliniek van Maimón en gaf curatieve zorg. Twee schooltjes, in de dorpen Maimón en Don Gregorio, kregen in 2010 extra aandacht, omdat daar een poetsinstallatie werd opgezet volgens de "Fit-for-school" methode.

2011

Bij het bezoek van het derde team, in februari 2011, bleek dat kinderen die van de poetsinstallaties hadden geprofiteerd veel minder cariës hadden dan het jaar ervoor. Dit gaf een extra stimulans om het werk met de poetsinstallaties voort te zetten en uit te breiden. Er werden 1500 kinderen preventief en curatief behandeld, en samen met een Dominicaans team van Colgate werden 5000 kinderen op 12 scholen voorgelicht over tanden poetsen en (mond)hygiëne. De kinderen werden door Colgate voorzien van kits met twee tandenborstels (één voor het kind, één voor een gezinslid), twee tubes tandpasta, en een stuk zeep. Met het geld van de donaties werden weer materialen voor voorlichting en behandeling aangeschaft.

Ook werd een behandelkamer ingericht en een compressor gekocht voor een tandarts die twee middagen in de week curatieve zorg verleent in de kliniek van Maimón.

5 ACTIVITEITEN IN 2012

5.1 Groepsreis 2012

Hoogtepunt van het jaar was ongetwijfeld weer de werkreis naar Maimón van 29 januari tot 13 februari 2012. In 2012 werd de groepsreis op twee fronten voorbereid. Naast de gebruikelijke maandenlange voorbereidingen in Nederland, vertrok Cristina Doorman al op 15 januari naar de Dominicaanse Republiek om ter plekke voor te bereiden. Naast het bewust maken van ouders en onderwijzend personeel zorgde ze ervoor, met hulp van lokale medewerkers / vrijwilligers, dat er in vier van de te bezoeken schooltjes poetsinstallaties werden geïnstalleerd, en dat aan de twee eerder (in 2010) geplaatste installaties onderhoud en enkele kleine reparaties werden gepleegd.

Op maandag 30 januari startte het hele team van maar liefst 14 vrijwilligers, bestaande uit 3 tandartsen van Jeugd tandverzorging Amsterdam, een complete Leeuwarder praktijk (twee tandartsen, de partner van één van de twee, twee preventie-assistente en één mondhygiënist), een tandarts uit Groningen, en een mondhygiënist (en Bocas Sanas bestuurslid) uit Heerenveen. De Bocas Sanas secretaris en een Nederlander van Dominicaanse afkomst gingen mee als tolk; ook lokale tolken (Spaans – Engels) werden ingezet.

In eerdere jaren werd er voorlichting gegeven en werden er controles gedaan op de scholen. Kinderen die een behandeling nodig hadden, werden toen doorverwezen naar de kliniek van stichting Candida Minaya in Maimón, waar de tandartsen werkten. Vier van de scholen die nu bezocht werden lagen echter te ver van Maimón, zodat kinderen geen mogelijkheid hadden naar de kliniek te gaan voor behandeling. Daarom werd gekozen een tijdelijke mobiele tandartsenpraktijk in te richten in een lokaal van de scholen. Hiervoor werden drie mobiele tandartsstoelen aangeschaft. Het bedrijf Medical Mate (www.medicalmate.nl) stelde nog een 4^e stoel ter beschikking in ruil voor een demonstratiefilm en het invullen van een enquête over de ervaringen met het gebruik; deze werd door de groep weer mee terug genomen naar Nederland na afloop van de twee weken.

Het inrichten van de behandellocatie ging snel en effectief. De behandelingen verliepen voorspoedig. Elk kind kreeg een behandelkaart. Voor zover het mogelijk was, zijn caviteiten met de ART methode (A-traumatic Restorative Treatment) behandeld. Die methode is enigszins arbeidsintensief, maar kan worden toegepast met een minimum aan hulpmiddelen en zonder elektriciteit. De laatste twee dagen kon in de kliniek in Maimón gebruik gemaakt worden van een boor, zonder waterkoeling.

Het vrijwilligersteam was zeer bekwaam in het werken met kinderen. Met behulp van de tolken werden de kinderen extra gerust gesteld, wat een positieve invloed had op de uitvoering van de behandelingen.

Het bouwen van een poetsinstallatie op een school gebeurt op basis van ondertekening van een samenwerkingsovereenkomst door de directie van de school, een afgevaardigde van de ouders en een bestuurslid van stichting Bocas Sanas Holanda-Maimón. De overeenkomst bekrachtigt de volgende principes: 1. Door één keer per dag 2 minuten met de kinderen te poetsen met fluoride tandpasta, verbetert de mondgezondheid van de kinderen. 2. Een kind zonder kiespijn is een betere leerling. 3. Er is minder schoolverzuim. Op deze manier kan de school bijdragen aan een betere algemene gezondheid van het kind en dus aan ook een betere toekomst.

Als in 2011 werd ook in 2012 weer samengewerkt met Colgate Dominicano: een Colgate medewerker gaf op effectieve wijze voorlichting aan de kinderen over handen wassen, hygiëne, en tandenpoetsen. Ook bezochten afgevaardigden van Colgate het project op één van de scholen. Colgate verklaarde zich bij die gelegenheid bereid de “Bocas Sanas scholen” te ondersteunen door om de 3 maanden borstels en tandpasta te leveren aan de kinderen, en ook de komende jaren voorlichting te blijven geven.

In totaal werden 752 kinderen gecontroleerd en behandeld. De laatste twee dagen werden bij 211 kinderen van het schooltje van Maimón dat al twee jaar eerder een poetsinstallatie kreeg de monden gecontroleerd en gesaneerd. Bij controle werd bij 28 van de kinderen cariës gevonden in het blijvende gebit en bij 55 kinderen in het melkgebit. Dit lijkt relatief veel, maar er moet rekening gehouden worden met het feit dat er weer veel nieuwe (vooral kleine, maar ook grotere) kinderen waren bijgekomen, die vaak al met problemen op school kwamen. Hoe dan ook zijn deze resultaten aantoonbaar beter dan die bij kinderen uit scholen zonder poetsinstallaties.

5.2 Overige activiteiten

Het werk van de afgelopen jaren leidde in februari tot een samenwerkingscontract met de Dominicaanse afdeling van Colgate. Colgate levert 4 keer per jaar tandenborstels en tandpasta aan de schooltjes met een poetsinstallatie en blijft Bocas Sanas ondersteunen met haar eigen voorlichtingscampagnes.

In de Dominicaanse Republiek toont men heel veel waardering voor de initiatieven van Bocas Sanas. Dat draagt er bij toe dat de Bocas Sanas vrijwilligers het werk graag en met veel liefde blijven doen. Op 3 maart ontving voorzitter Cristina Doorman vanuit een andere hoek erkenning voor haar werk met Bocas Sanas: Ze kreeg een certificaat van de Dominicaanse ambassade in Den Haag.

Het bestuur vergaderde drie keer. Belangrijkste onderwerpen: evaluatie van de werkweken in februari 2012, het bijstellen van plannen, de voorbereiding van de werkweken in februari 2013, de actuele situatie en problemen van de scholen die we helpen, de samenwerking met mensen ginder en hier en uiteraard de promotieactiviteiten ten behoeve van Bocas Sanas.

Na een paar jaar van vooral korte termijnplanning is er in 2012 aandacht besteed aan het opzetten van een meerjarenbeleidsplan. Momenteel wordt nog gewerkt aan het plan en medio 2013 is dit naar verwachting afgerond.

Er waren drie bijeenkomsten met het Bocas Sanas team 2013. Doel: Het voorbereiden van alle aspecten van de werkreis. Ook werd op 13 oktober aan de deelnemers werkweken 2013 een bijscholing in ART aangeboden, in Groningen.

Het hele jaar door zijn er sponsoractiviteiten door diverse teamleden van Bocas Sanas 2013 georganiseerd. Het ontbrak daarbij zeker niet aan creativiteit: verkoop van 2e hands goederen op Koninginnedag, ponyrijden, tuinfeesten, diverse dansfeesten en –workshops, een dag aan de tandartsenstoel, verloting, coupeusedag en een kerstfair. Lees erover bij Nieuws op deze website.

En ook een primeur: vanuit Sosua (een dorp in het noorden van de Dominicaanse Republiek, iets oostelijker dan Maimón) kwam de vraag voor het ondersteunen bij het opzetten van een soortgelijk preventieproject. In oktober 2013 gaat een team daarvoor in Sosua aan de slag.

De Bocas Sanas website werd in 2012 2446 keer bezocht.

6 SAMENSTELLING BESTUUR

Voorzitster: Maria Cristina Doorman-Vasquez

Secretaris: Lievia van Holderbeke

Penningmeester: Selma Burrekers

Lid: Nicolette Hooijschuur

7 FINANCIËN

7.1 Balans

Balans per 31 december

	2012		2011	
ACTIVA				
Vaste activa				
Tandartsstoelen en overige apparatuur	€ 1.608		€ 900	
		€ 1.608		€ 900
Viottende activa				
Nog te betalen door deelnemers	-		€ 1.725	
Betaald aan reisbureau voor vrijwilligers 2013	€ 21.991		€ 17.567	
		€ 21.991		€ 19.292
Kas	-		-	
Bank	€ 10.695		€ 10.974	
		€ 10.695		€ 10.974
Totaal activa		€ 34.294		€ 31.166
PASSIVA				
Kapitaal				
Eigen vermogen	€ 10.779		€ 12.731	
		€ 10.779		€ 12.731
Overige schulden				
Ontvangen reiskosten vrijwilligers 2013	€ 23.515		€ 18.435	
		€ 23.515		€ 18.435
Totaal passiva		€ 34.294		€ 31.166

7.2 Kapitaal

Kapitaal

Kapitaal 1-01-2012	€ 12.731
Resultaat	€ -1.952
Kapitaal 31-12-2012	<u>€ 10.779</u>

7.3 Baten en lasten

2012

Baten

Donaties reiskosten vrijwilligers	€	15.008
Donaties vrijwilligers kosten groep (€ 200/deelnemer)	€	2.000
Donaties algemeen	€	4.591
	€	<u>21.599</u>

Kosten

Kosten Nederland		
Vrijwilligers reiskosten	€	16.772
Kosten groepsvoorbereiding	€	400
Kosten bestuur	€	80
Promotie Bocas Sanas	€	112
Overige kosten	€	53
Kosten buitenland		
Transport	€	456
Kosten groep (uit € 200 bijdrage)	€	1.919
Materiaal (voorlichting en zorg)	€	2.159
Kosten poetsinstallaties	€	1.344
Promotiemateriaal	€	-
Overige kosten	€	256
		<u>€ 23.551</u>
Resultaat	€	<u>- 1.952</u>

Noten:

- 1) De post vrijwilligers – reiskosten bestaat uit betalingen door de vrijwilligers zelf en uitgaven van Bocas Sanas voor de kosten van vliegreis naar en verblijf in de Dominicaanse Republiek. De transportkosten ter plekke (inclusief huur van een truck met chauffeur), beroepsaansprakelijkheidsverzekering, werkshirts etc., zijn apart gerubriceerd als Kosten Groep (onder Kosten Buitenland), en zijn betaald uit een extra bijdrage van de vrijwilligers van € 200.
- 2) De inkomsten en uitgaven reiskosten vrijwilligers zouden in theorie hetzelfde moeten zijn, maar zijn dat in de praktijk niet omdat de kosten in verschillende jaren vallen. Zo hebben de vrijwilligers voor februari 2012 al een deel van hun reiskosten betaald in 2011. Hetzelfde geldt voor de vrijwilligers van februari 2013: zij betaalden al een deel van de kosten in 2012, en ook een deel van de betalingen aan het reisbureau werd al in 2012 gedaan. Deze bedragen worden echter doorgeschoven naar 2013, hetgeen ook op de balans aangegeven staat.

- 3) De € 200 die iedere vrijwilliger bijdraagt, worden ruwweg als volgt besteed: ongeveer € 100 aan lokaal transport (één of twee maal daags van hotel naar werkplek en weer terug), ongeveer € 30 voor een aansprakelijkheidsverzekering (deelnemers sluiten zelf een reisverzekering af), ongeveer € 40 voor Bocas Sanas T-shirts (3-4 per persoon), en ongeveer € 30 aan overige kosten (drinkwater, snacks, kleine maaltijden, etc.). Eventueel resterend geld wordt beschouwd als een extra donatie aan Bocas Sanas, anderzijds wordt een tekort betaald uit de Bocas Sanas fondsen.

7.4 Kostenverdeling

Onderstaande tabel geeft een beeld van de uitgaven en verdeling kosten over de verschillende posten voor de niet aan de groepsreis gerelateerde uitgaven (dus zonder de in Nederland betaalde kosten voor vliegreis en hotel).

Kosten Nederland	Bedrag	%
Kosten groepsvoorbereiding	€ 400	5,9
Kosten bestuur	€ 80	1,2
Promotie Bocas Sanas	€ 112	1,7
Overige kosten	€ 53	0,8
Kosten buitenland		
Transport	€ 456	6,7
Kosten groep (uit € 200 bijdrage)	€ 1.919	28,3
Materiaal (voorlichting en zorg)	€ 2.159	31,8
Kosten poetsinstallatie	€ 1.344	19,8
Promotiemateriaal	€ -	0,0
Overige kosten	€ 256	3,8
Totaal	€ 7888,83	100,0

De grootste kostenposten in 2012 waren materiaalkosten (32%), kosten groep (28%, opgebracht door de vrijwilligers zelf, dus niet door donateurs), en kosten poetsinstallaties (20%). Materiaalkosten waren hoog dit jaar door de aanschaf van twee mobiele tandartsstoelen bij de Stichting DHIN (Dental Help International)(een derde stoel werd al in 2011 aangeschaft), voor bedragen van rond de € 400 per stoel, en twee ART sets, van rond de € 500. De uitgaven aan poetsinstallaties zullen naar verwachting stijgen in 2013 en 2014.

De kosten van de poetsinstallaties lijken relatief laag: vier poetsinstallaties voor €1344, ongeveer € 350 per installatie. Op de Bocas Sanas website staat sinds 2013 een kostenplaatje voor één poetsinstallatie van € 1100. De ervaring heeft geleerd dat goedkoop duurkoop is: de vier goedkope poetsinstallaties moesten al binnen een jaar volledig worden opgeknapt en gedeeltelijk worden vernieuwd. Redenen voor het hogere totaalbedrag gepresenteerd op de website zijn dan ook enerzijds, de inzet van vakmensen en het gebruik van betere materialen (voor een totaal van € 850). Anderzijds is het hogere bedrag toe te schrijven aan prijsstijgingen, gemiddeld grotere installaties, en aan het meerekenen van voorbereidings- en

begeleidingskosten, met name transportkosten. Deze kosten zijn niet meegenomen in bovenstaande post van € 1.344, maar gerubriceerd onder transportkosten.

Bovenstaand overzicht laat zien dat slechts 1% van de uitgaven werd besteed aan bestuurskosten, en maar 6% aan de voorbereiding van de groepsreis in Nederland. De post overige kosten bestaat voornamelijk uit bankkosten (in Nederland) en communicatiekosten (telefoon) in de DR.

8 PARTNER ORGANISATIES

Graag wil het bestuur van Bocas Sanas alle donateurs bedanken, alsmede Henny van Ginkel en Domingo Rodriguez van de Stichting Candida-Minaya – Maimón, Hugo Verkade van de Stichting Hulp Dominicaanse Republiek, en alle andere organisaties en vrijwilligers die met bijdragen in geld en/of natura ons project mede mogelijk gemaakt hebben, waaronder de Nederlandse Vereniging van Mondhygiënisten en de Stichting Dental Health International.